

**Duszpasterstwo
rodzin polskich we Francji
w kontekście
historyczno-pastoralnym**

Tytułem wstępu

Polska Misja Katolicka we Francji
jako wspólnota wspólnot

- Polska Misja Katolicka jest katolicką wspólnotą skupiającą Polaków żyjących we Francji.
- Składa się z małych wspólnot zwanych parafiami polskimi lub po prostu wspólnotami polskimi

Misja Polska w Francji podzielona jest na dekanaty

Rektor Polskiej Misji Katolickiej
jest głównym koordynatorem duszpasterstwa polskiego

Duszpasterze

Siedziba Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu
przy Kościele Wniebowzięcia NMP na „Concorde”

Kontekst historyczny

Polonijne emigracyjne środowiska górnicze

z początku XX w.

Jestem Polakiem, urodzonym tu we Francji. Jestem synem górnik i znam ciężką pracę mojego ojca. To była praca ponad siły. Moi rodzice przyjechali do Francji za chlebem. Tak, za chlebem. Dziś wam trudno zrozumieć, że w Polsce nie było co jeść, że trzeba było szukać go za granicą. Z opowiadań moich rodziców wiem jak ciężkie było ich życie po przybyciu do Francji. Jedynym ich „bogactwem” była przywieziona z Polski „stara przepasana sznurkiem walizka”. A w niej oprócz prostych rzeczy znajdował się kawałek chleba na drogę, krzyż, obrazek Matki Bożej, księżeczka do modlitwy i różaniec włożony ręką matki. Rodzice nie znali języka francuskiego. Nie mieli mieszkania, nie mieli pracy i nie znali ludzi. Jedynym miejscem możliwej pracy była najbliższa kopalnia. Kiedy znaleźli „kopalniane” mieszkanie na ścianie matka powiesiła krzyż i obrazek M. B. A potem szukali kościoła i polskiego księdza. I to było dla nich najdroższe miejsce, które nie tylko gromadziło ich na niedzielnej Mszy Świętej, ale przypominało im kawałek opuszczonej Ojczyzny.

Dzisiaj po tylu latach jestem wdzięczny moim rodzicom, że nauczyli mnie, swoim przykładem, głębokiej wiary w Boga i w Jego Opatrzność, a w każdą niedzielę prowadzili nas na Mszę Świętą i nigdy nie zapominali, że są Polakami.

Dziś po tylu latach dziękuję im za to, że nauczyli mnie miłości do Ojczyzny, że mówili zawsze do mnie po polsku i przekazali mi Jej tradycję, ucząc pieśni polskich i narodowych zwyczajów i zaszczytali mi to, bym był dumny z tego, że jestem Polakiem. Ta miłość do Ojczyzny doprowadziła mnie do Harcerstwa, a potem do Ruchu Oporu, gdzie jako młody chłopiec byłem zaangażowany w jej działalność. Ta miłość do Ojczyzny sprawiła, że w czasie stanu wojennego włączyłem się w aktywną pomoc potrzebującym Polakom.

Dziękuję im, że przekazali mi miłość do Kościoła i Kapłanów. Mam nadzieję, że moi rodzice, tam w niebie, cieszą się, że ich wysłanie nie poszedł na marne.

Emigranci polscy we Francji po zakończeniu II wojny światowej

Świadectwo Edmunda Godlewskiego z okresu lat powojennych

W pierwszych latach powojennych każda rodzina polska żyła nadzieją powrotu do kraju. W latach pięćdziesiątych coraz bardziej stawało się jasne, że należy się liczyć z pozostaniem na stałe we Francji. Coraz liczniej Polacy przyjmowali obywatelstwo francuskie. Ci, którzy urodzili się we Francji, a zatem drugie pokolenie emigracji, nie mieli zamiaru jechać do nieznanego im kraju, choć zaszczerpione przez rodziców przywiązanie do Polski i polskości było szczere. Miłość do tego, co polskie widoczna była w kwitującym życiu społecznym w skupiskach polonijnych. Każde święto kościelne czy patriotyczne, każda rocznica założenia jakiegoś ze stowarzyszeń – były uroczystości obchodzone. Ksiądz polski odprawiał Mszę świętą przy ołtarzu otoczonym lasem sztandarów towarzystw miejscowych i sąsiednich. Po południu zazwyczaj odbywała się „akademia” w sali wypełnionej po brzegi ludźmi. Wszystkie towarzystwa popierały się wzajemnie. Spotkania towarzystw zaspokajały ludzką potrzebę kontaktu, przyjaźni i rozrywki. W tych czasach życie towarzyskie było bardzo intensywne i miało bardzo ważne znaczenie wśród polskiego wychodźstwa.

Spółeczność polska w osiedlach robotniczych przechodziła te same koleje losu, co społeczność francuska. Młodzi coraz bardziej przystosowywali się do francuskiego stylu życia. Szkoła polska posiadała coraz mniejszy wpływ na kształtowanie umysłów, przewagę miała szkoła francuska. Początkowo kinematografia, a potem telewizja i ułatwione korzystanie ze środków lokomocji dopełniły resztę. Młode pokolenie wykazuje mniejsze zapotrzebowanie na przejawy życia społecznego czy towarzyskiego. Towarzystwa wprawdzie nadal działają w starych strukturach, ale ich członkowie starzeją się i wymierają: młodzi natomiast coraz mniej są widoczni w kościołach polskich, na zlotach młodzieżowych. Liczba młodzieży należącej do Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej zredukowała się do zaledwie dwustu członków. Zamiłowania Polaków utożsamiały się z pragnieniami młodych Francuzów.

Kontekst pastoralny

Dzisiejsze duszpasterstwo polskich rodzin na
Północy Francji

„parafie żywe”

„parafie symboliczne”

„parafie zamierające”

Organizacja duszpasterstwa w regionie paryskim

Główne zadania duszpasterskie wobec rodzin

przygotowanie narzeczonych do małżeństwa,

pomoc rodzinie

odwiedziny duszpasterskie rodzin

tworzenie wspólnot rodzin

Stowarzyszenia Rodzin **Katolickich** we Francji

Jakie prawa mają francuskie organizacje rodzinne?

Prawo do wyrażania opinii wobec władz państwowych w imieniu rodzin i proponowanie rozwiązań korzystnych dla potrzeb ekonomicznych i wychowawczych rodzin.

Prawo oficjalnego reprezentowania wszystkich rodzin, nie tylko członków stowarzyszeń.

Prawo do występowania w sytuacji zagrożenia potrzeb ekonomicznych i wychowawczych rodziny.

Formami aktywności są:

Uczestniczenie w dorocznych spotkaniach Wysokiej Rady ds Rodziny.

Uczestniczenie i obradach parlamentu i senatu i stała współpraca z nimi, jak również stała współpraca z ministerstwami.

Uczestniczenie i zabieranie głosu w Radzie Ekonomicznej, Społecznej i Ochrony Środowiska

Polityka prorodzinna Francji w znaczeniu „socjalnym”

Francja była pierwszym krajem, który wprowadził w życie aktywną politykę pro-rodzinną wyrażającą się między innymi:

- rozszerzeniem zakresu świadczeń rodzinnych (dodatki do czynszów, zasiłki rodzinne, „becikowe”)
- wprowadzeniem specyficznych urlopów (dla matek i ojców)
- możliwością przyznania odpisów podatkowych i szczególnych uprawnień dla rodzin (karta wielodzietnej rodziny, uprawnienia emerytalne, itd.)
- stworzeniem struktur opieki nad dziećmi od najmłodszych lat.

Czy rodzina polska ma prawo do świadczeń z Kasy Świadczeń Rodzinnych we Francji (CAF)?

- **Polak, który przebywa we Francji wraz z rodziną na stałe i legalnie ma prawo do wszystkich świadczeń, jeżeli:**
 - **posiada prawo do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego (Sécurité sociale),**
 - **zgłasza dochody do urzędu skarbowego.**
- **Polak, który pracuje we Francji i ma rodzinę mieszkającą w Polsce ma prawo do zasiłku rodzinnego. Jeżeli jest jedynym żywicielem rodziny ma prawo do całego zasiłku. Jeżeli zaś otrzymuje świadczenia na dzieci w Polsce, Francja pokrywa różnicę pomiędzy kwotą polskiego i francuskiego zasiłku. Warunkiem otrzymania tego zasiłku jest:**
 - **posiadanie prawa do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego (Sécurité sociale),**
 - **zgłaszanie dochodów do urzędu skarbowego.**

CAISSE D'ALLOCATIONS FAMILIALES – CAF

WYBRANE ŚWIADCZENIA

Dodatki z tytułu wychowywania małego dziecka

(PAJE – Prestation d'accueil du jeune enfant)

Świadczenie z tytułu narodzin lub przysposobienia dziecka (becikowe)	Prime à la naissance ou à l'adoption
Zasiłek z tytułu wychowywania dziecka do 3 lat	Allocation de base
Dodatek z tytułu wyboru opieki nad dzieckiem	Complément de libre choix du mode de garde (CMG)
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie urlopu rodzicielskiego	Complément de libre choix d'activité (CLCA)

Pomoc dla rodziny

Zasiłek rodzinny	Allocations familiales (AF)
Dodatek rodzinny	Complément familial (CF)
Zasiłek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	Allocation de rentrée scolaire (ARS)
Zasiłek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	Allocation de soutien familial (ASF)
Odzyskiwanie świadczeń alimentacyjnych	Recouvrement des pensions alimentaires
Zasiłek z tytułu opieki nad chorym dzieckiem	Allocation journalière de présence parentale (AJPP)
Zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym	Allocation d'éducation de l'enfant handicapé (AEEH)

Pomoc mieszkaniowa

(Aides au logement)

Dofinansowanie do mieszkania	Aide personnalisée au logement (APL)
Dofinansowanie do opłaty za mieszkanie rodzinne	Allocation de logement à caractère familial (ALF)
Dofinansowanie do opłaty za mieszkanie socjalne	Allocation de logement à caractère social (ALS)
Zasilek z tytułu przeprowadzki	Prime de déménagement

Świadczenia solidarnościowe

(Solidarité et insertion)

Zasilek z tytułu opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną	Allocation aux adultes handicapés (AAH)
Zapomoga socjalna	Revenu de Solidarité active (RSA)

Wnioski

Emigranci z Polski najczęściej też definiują swoją narodowość poprzez religię, która niejednokrotnie dla wielu z nich jest jedyną instytucją życia społecznego, pomagającą im przekroczyć w pełni granice kraju oraz dającą poczucie zachowania tożsamości w nowej dla nich rzeczywistości. Wszelkie również próby „nacionalizacji” religii przez władze kraju docelowego najczęściej prowadzą do jeszcze większej konsolidacji polskiej grupy emigrantów.

Niektóre jednak polskie rodziny korzystają z formacji proponowanej przez duszpasterstwo francuskie

Zauważyć to można było zwłaszcza u dawnej polskiej emigracji patriotycznej XIX i XX w., która starała się organizować swoje życie religijne w miejscach nowego osiedlenia według zwyczajów wyniesionych z Polski. cała ich spuścizna duchowa i kulturowa, cała tradycja, w której wyrosli w ojczyźnie, była obecna w ich życiu dalej poza jej granicami. W ten sposób w nowym środowisku organizowali oni taki mały „skrawek Polski”. Mówiono wówczas o Polsce „poza Polską”, w której wielką rolę odgrywali w głównej mierze polscy duszpasterze oraz polskie parafie, które wspomagały emigrantów oraz ich rodziny w rozwoju życia religijnego

Dzisiaj jest podobnie, zwłaszcza u emigrantów w pierwszym okresie osiedlenia, którzy nie znając jeszcze w sposób wystarczający języka nowego kraju, szczególnie mocno przywiązani są do tych form pobożności, które przywieźli z sobą z Polski. Przez nie bowiem wyrażają oni dalej wielokrotnie swoją tożsamość, one też wiążą ich wspomnieniami z ojczyzną oraz umożliwiają zachowanie godności, mimo niejednokrotnej degradacji społecznej, która bywa związana z początkiem życia na emigracji

Tradycyjna polska pobożność pozostaje też w ścisłym związku z istotnymi dla ich życia momentami, z okresem roku liturgicznego oraz przeżywaniem tajemnic zbawienia i innych okoliczności (np. rocznic politycznych). Stanowi ponadto ważny element duszpasterstwa polskich rodzin na emigracji, którego zadaniem jest m.in. wspieranie ich w konfrontacji z nowymi prądami społeczno-kulturowymi, obecnymi dziś powszechnie w Europie i świecie.